

ปัญหากฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในธุรกิจประกันวินาศภัย

LEGAL PROBLEMS CONCERNING THE PREVENTION AND SUPPRESSION OF MONEY LAUNDERING IN THE NON-LIFE INSURANCE BUSINESS

Received: 16/06/2568

Revised: 29/05/2569

Accepted: 7/06/2569

สุธากาญจน์ รักสกุลพุนทวี¹ และวีระยุทธ ลาสงยาง²

Sutakarn Raksakulphunthawi¹ and Weerayut Lasongyang²

บทคัดย่อ

ในยุคโลกาภิวัตน์ เงินมีบทบาทสำคัญในการดำรงชีวิต อันส่งผลให้บุคคลบางกลุ่มแสวงหาทรัพย์สินโดยไม่คำนึงถึงกฎหมาย ก่อให้เกิดอาชญากรรมทางเศรษฐกิจที่ซับซ้อน โดยเฉพาะการฟอกเงินซึ่งเป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำความผิดให้มีลักษณะเหมือนถูกกฎหมายเพื่อปกปิดแหล่งที่มาของทรัพย์สินดังกล่าว ซึ่งตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 กำหนดให้บริษัทประกันวินาศภัยอยู่ภายใต้คำนิยาม "สถาบันการเงิน" ตามมาตรา 3 อันส่งผลให้ต้องปฏิบัติตามมาตรการอย่างเคร่งครัด เช่น การตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า การรายงานธุรกรรม และการเก็บรักษาเอกสาร อย่างไรก็ตาม การศึกษาพบว่าธุรกิจประกันวินาศภัยมีความเสี่ยงด้านการฟอกเงินค่อนข้างต่ำ อีกทั้งบทกำหนดโทษบางประการยังขาดความเหมาะสม ตามหลักความได้สัดส่วนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

จากการวิเคราะห์เชิงนิติศาสตร์และการศึกษากฎหมายเปรียบเทียบ ผู้เขียนเสนอให้แก้ไขคำนิยาม "สถาบันการเงิน" ในมาตรา 3 โดยไม่รวมบริษัทประกันวินาศภัย รวมถึงปรับปรุงมาตรการเก็บรักษาเอกสารและข้อมูลลูกค้าให้เหมาะสมกับระดับความเสี่ยง ตลอดจนส่งเสริมการประกาศการฝ่าฝืนกฎหมายต่อสาธารณชน เพื่อเพิ่มความตระหนักรู้และความโปร่งใสในการบังคับใช้กฎหมาย นอกจากนี้ ควรยกระดับมาตรการของประเทศไทยให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล ทั้งการพัฒนามาตรการกำหนดโทษ การปรับปรุงมาตรการทางปฏิบัติ และการประสานความร่วมมือระหว่างประเทศ เพื่อให้การป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมให้ธุรกิจประกันวินาศภัยดำเนินกิจการได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน อันเป็นไปตามแนวทาง FATF Recommendations และ Risk-Based Approach: RBA

คำสำคัญ: การป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน, ธุรกิจประกันวินาศภัย, กฎหมายการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน, มาตรการกำกับดูแลทางการเงิน

¹ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

¹ LL.M. Student, Pridi Banomyong Faculty of Law, Dhurakij Pundit University

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., ผู้อำนวยการนิติศาสตรบัณฑิต (ภาคบัณฑิต) คณะนิติศาสตร์ปริทัศน์ พนมยงค์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

² Associate professor Dr., Director, Bachelor of Laws Program (Executives) Pridi Banomyong Faculty of Law, Dhurakij Pundit University

*E-mail: Sutakarn.p@gmail.com

ABSTRACT

In the era of globalization, money plays a pivotal role in sustaining livelihoods, consequently driving certain individuals to acquire assets without regard for the law. This has given rise to increasingly sophisticated economic crimes, particularly money laundering a process whereby proceeds derived from criminal conduct are transformed to assume the appearance of legitimacy, thereby concealing the illicit origins of such assets. Under the Anti-Money Laundering Act B.E. 2542 (1999), non-life insurance companies fall within the definition of "financial institutions" pursuant to Section 3, thereby subjecting them to stringent compliance obligations, including customer due diligence (CDD), transaction reporting, and record-keeping requirements. Nevertheless, this study finds that the non-life insurance sector presents a relatively low risk of money laundering exposure. Moreover, certain penal provisions remain disproportionate when assessed against the principle of proportionality enshrined in the Constitution of the Kingdom of Thailand B.E. 2560 (2017).

Drawing upon jurisprudential analysis and a comparative legal study, the author proposes amending the definition of "financial institutions" under Section 3 to exclude non-life insurance companies, as well as recalibrating record-keeping and customer data retention measures to correspond with the assessed level of risk. Furthermore, this study advocates for the public disclosure of regulatory violations to enhance awareness and transparency in law enforcement. Additionally, Thailand's anti-money laundering framework should be elevated to align with international standards through the development of proportionate penal sanctions, the refinement of operational compliance measures, and the strengthening of international cooperation - thereby ensuring the effectiveness of anti-money laundering prevention and suppression while fostering the stability and sustainability of the non-life insurance industry, in accordance with the FATF Recommendations and the Risk-Based Approach.

Keywords: Anti-Money Laundering, Non-Life Insurance Business, Anti-Money Laundering Law, Financial Regulation

บทนำ

ในยุคโลกาภิวัตน์ที่ระบบเศรษฐกิจและการเงินระหว่างประเทศมีความเชื่อมโยงกันอย่างมีนัยสำคัญ การฟอกเงินได้กลายเป็นอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติที่ทวีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น อันเป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงหรือโอนทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดมูลฐานให้มีลักษณะเสมือนว่าได้มาโดยชอบด้วยกฎหมาย เพื่อปกปิดแหล่งที่มาและลักษณะที่แท้จริงของทรัพย์สินดังกล่าว ปัญหาการฟอกเงินมิได้ส่งผล

กระทบเฉพาะต่อระบบการเงินเท่านั้น หากแต่ยังบ่อนทำลายความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม และความน่าเชื่อถือของสถาบันการเงินในระดับประเทศและระดับสากลอีกด้วย ด้วยเหตุนี้ ประชาคมระหว่างประเทศจึงได้ร่วมกันจัดตั้งคณะทำงานเฉพาะกิจ เพื่อดำเนินมาตรการทางการเงิน (Financial Action Task Force: FATF) ขึ้นเป็นองค์กรหลักในการกำหนดมาตรฐานสากลด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน โดย FATF ได้วางข้อแนะนำ (FATF Recommendations) ซึ่งเป็นกรอบมาตรฐานขั้นต่ำให้แต่ละประเทศนำไปปรับใช้ในการออกกฎหมายและมาตรการกำกับดูแลภายในประเทศ หนึ่งในหลักการสำคัญของ FATF คือแนวทางที่อ้างอิงความเสี่ยง (Risk-Based Approach: RBA) ซึ่งกำหนดให้ประเทศสมาชิกและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดสรรทรัพยากรและมาตรการกำกับดูแลให้สอดคล้องกับระดับความเสี่ยงด้านการฟอกเงินของแต่ละภาคธุรกิจ โดยภาคธุรกิจที่มีความเสี่ยงสูงควรได้รับการกำกับดูแลอย่างเข้มงวด ในขณะที่ภาคธุรกิจที่มีความเสี่ยงต่ำควรได้รับการผ่อนปรนมาตรการให้เหมาะสมตามสัดส่วน

สำหรับประเทศไทย พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ถือเป็นกฎหมายหลักในการกำกับดูแลด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน โดยได้กำหนดกรอบหน้าที่และมาตรการบังคับแก่ "สถาบันการเงิน" ตามคำนิยามในมาตรา 3 ของพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งรวมถึงบริษัทประกันวินาศภัยด้วย อันส่งผลให้บริษัทประกันวินาศภัยต้องปฏิบัติตามพันธกรณีตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด ได้แก่ การตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า (Customer Due Diligence: CDD) การรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย (Suspicious Transaction Report: STR) และการเก็บรักษาข้อมูลและเอกสาร ตลอดจนต้องดำเนินการตรวจสอบและติดตามธุรกรรมของลูกค้าในทุกขั้นตอนตั้งแต่ก่อนรับประกันภัยจนถึงสิ้นสุดสัญญา นอกจากนี้ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง พ.ศ. 2559 ยังได้กำหนดพันธกรณีเพิ่มเติมแก่สถาบันการเงินในการป้องกันมิให้ระบบการเงินถูกใช้เป็นช่องทางในการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายอีกด้วย

อย่างไรก็ดี จากการศึกษาพบว่าธุรกิจประกันวินาศภัยมีระดับความเสี่ยงด้านการฟอกเงินค่อนข้างต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับสถาบันการเงินประเภทอื่น เนื่องจากลักษณะเฉพาะของธุรกรรมประกันวินาศภัยมีมูลค่าเบี้ยประกันภัยที่ไม่สูงนัก มีกระบวนการพิจารณาสินไหมทดแทนที่มีขั้นตอนการตรวจสอบอย่างเป็นระบบ อีกทั้งการรับเงินค่าสินไหมทดแทนมักจ่ายให้แก่ผู้เอาประกันภัยหรือผู้รับประโยชน์ตามสัญญาโดยตรง ทำให้โอกาสในการใช้ธุรกิจประกันวินาศภัยเป็นเครื่องมือในการฟอกเงินมีค่อนข้างจำกัด การกำหนดให้บริษัทประกันวินาศภัยต้องปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในระดับเดียวกับสถาบันการเงินที่มีความเสี่ยงสูง เช่น ธนาคารพาณิชย์ จึงก่อให้เกิดปัญหาความไม่สมดุลระหว่างภาระหน้าที่ตามกฎหมายกับระดับความเสี่ยงที่แท้จริงของธุรกิจ ซึ่งอาจขัดต่อหลักความได้สัดส่วน อันเป็นหลักการพื้นฐานตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ที่กำหนดว่ามาตรการของรัฐที่จำกัดสิทธิเสรีภาพของบุคคลนั้นต้องมีความเหมาะสม จำเป็น และได้สัดส่วนกับวัตถุประสงค์ที่กฎหมายมุ่งคุ้มครอง นอกจากนี้ บทกำหนดโทษบางประการตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ยังอาจไม่สอดคล้องกับหลักความได้สัดส่วนของโทษทางอาญากล่าวคือ บทกำหนดโทษกรณีนิติบุคคลยังค่อนข้างต่ำเมื่อเทียบกับมาตรฐานสากล จึงควรมีการปรับปรุงบทโทษให้เข้มงวดและเหมาะสมกับระดับความผิด ทั้งในเชิงป้องกันและยับยั้ง

ทั้งนี้ จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง พบว่างานวิจัยส่วนใหญ่ในประเทศไทยมุ่งเน้นศึกษาการฟอกเงินผ่านสถาบันการเงินหลัก เช่น ธนาคารพาณิชย์ สถาบันการเงินเฉพาะกิจ หรือธุรกิจ ที่เกี่ยวข้องกับสินทรัพย์ดิจิทัล แต่ยังมีงานวิจัยค่อนข้างจำกัดที่ศึกษาเฉพาะเจาะจงถึงความเหมาะสมของการบังคับใช้กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินต่อธุรกิจประกันวินาศภัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการวิเคราะห์ในเชิงนิติศาสตร์ที่เชื่อมโยงกับหลักความได้สัดส่วนตามรัฐธรรมนูญและแนวทางการกำกับดูแลตามมาตรฐานสากล ช่องว่างของงานวิจัยดังกล่าว จึงเป็นที่มาของการศึกษาในบทความนี้

ทั้งนี้ บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ปัญหาทางกฎหมายในการบังคับใช้ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 อันมีต่อธุรกิจประกันวินาศภัย และเสนอแนวทางปรับปรุงกฎหมายให้เหมาะสมกับระดับความเสี่ยงของธุรกิจดังกล่าว โดยมีขอบเขตการศึกษาครอบคลุมการวิเคราะห์คำนิยาม "สถาบันการเงิน" ตามมาตรา 3 มาตรการการตรวจสอบลูกค้าและการเก็บรักษาเอกสาร บทกำหนดโทษตลอดจนการศึกษากฎหมายเปรียบเทียบของต่างประเทศ สำหรับวิธีการศึกษาใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยวิธีวิจัยทางเอกสาร (Documentary Research) โดยศึกษาจากตัวบทกฎหมาย คำพิพากษา เอกสารวิชาการ รายงานการประเมินของ FATF รวมถึงกฎหมายเปรียบเทียบของต่างประเทศ เช่น เครือรัฐออสเตรเลีย สหรัฐอเมริกา และสาธารณรัฐสิงคโปร์ เพื่อนำมาวิเคราะห์และเสนอแนวทางในการปรับปรุงกฎหมายของประเทศไทยให้สอดคล้องกับหลักความได้สัดส่วนและมาตรฐานสากลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมา ความหมาย ลักษณะของการฟอกเงินที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจประกันวินาศภัย แนวคิด และทฤษฎีของการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินตามหลักสากลที่เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจประกันวินาศภัย
2. เพื่อศึกษามาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของธุรกิจประกันวินาศภัยในประเทศไทยและต่างประเทศ
3. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในธุรกิจประกันวินาศภัย
4. เพื่อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แนวคิด ทฤษฎี ของการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินตามหลักสากลในธุรกิจประกันวินาศภัย

การฟอกเงินเป็นอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติที่มีความซับซ้อน ประชาคมระหว่างประเทศจึงได้พัฒนากฎมาตรฐานสากลเพื่อสกัดกั้นปัญหาดังกล่าว โดยคณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อดำเนินมาตรการทางการเงิน (FATF) ได้วางข้อแนะนำ 40 ประการ (FATF Recommendations) ซึ่งเน้นแนวทางความเสี่ยง (Risk-Based Approach: RBA) เป็นหลักการสำคัญ กล่าวคือ มาตรการกำกับดูแลควรมีความเข้มงวดสอดคล้องกับระดับความเสี่ยงของแต่ละภาคธุรกิจ ในทำนองเดียวกัน สหภาพยุโรปได้ตรา EU Anti-Money Laundering Directives ซึ่งจำแนกระดับ

มาตรการตามความเสี่ยงของประเภทธุรกิจ นอกจากนี้ มาตรฐานการกำกับดูแลธุรกิจประกันภัยข้อ 22 (ICP 22) ยังกำหนดให้หน่วยงานกำกับดูแลธุรกิจประกันวินาศภัยดำเนินมาตรการป้องกัน ตรวจสอบ และรายงานการฟอกเงินอย่างมีประสิทธิภาพ

สำหรับประเทศไทย พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 กำหนดให้บริษัทประกันวินาศภัยเป็น "สถาบันการเงิน" ตามมาตรา 3 อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาตามพระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2551 ธุรกิจประกันวินาศภัยมิได้ถูกจัดเป็นสถาบันการเงินตามกฎหมายดังกล่าว เนื่องจากมิได้ประกอบธุรกิจรับฝากเงินหรือให้สินเชื่อเป็นปกติธุระ ความแตกต่างของค่านิยามระหว่างกฎหมายทั้งสองฉบับนี้สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาความไม่สอดคล้องของกรอบกฎหมายภายในประเทศ

ในเชิงเปรียบเทียบ กฎหมายต่างประเทศมีแนวทางที่แตกต่างกัน กล่าวคือ สหรัฐอเมริกาภายใต้ Bank Secrecy Act (BSA) กำหนดให้ธุรกิจประกันภัยที่มีผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าเงินสด (Covered Products) เท่านั้นที่ต้องปฏิบัติตามมาตรการ AML โดยไม่รวมการประกันวินาศภัยทั่วไป สาธารณรัฐสิงคโปร์ภายใต้ Corruption, Drug Trafficking and Other Serious Crimes Act (Confiscation of Benefits Act) แยกระดับมาตรการตามประเภทผลิตภัณฑ์ประกันภัย ส่วนเครือรัฐออสเตรเลียภายใต้ Anti-Money Laundering and Counter-Terrorism Financing Act 2006 (AML/CTF Act) กำหนดให้เฉพาะธุรกิจประกันชีวิตที่มีองค์ประกอบการลงทุนเป็นหน่วยงานที่ต้องรายงาน โดยยกเว้นธุรกิจประกันวินาศภัยทั่วไป แนวทางเหล่านี้สอดคล้องกับข้อเท็จจริงที่ว่าธุรกิจประกันวินาศภัยมีความเสี่ยงด้านการฟอกเงินค่อนข้างต่ำ เนื่องจากเบี้ยประกันภัยมีมูลค่าไม่สูง ค่าสินไหมทดแทนจ่ายตามความเสียหายจริงให้แก่ผู้เอาประกันภัยหรือผู้รับประโยชน์โดยตรง ไม่มีมูลค่าเงินสดสะสม (Cash Value) และไม่อาจใช้เป็นเครื่องมือโอนมูลค่า ทางเศรษฐกิจได้โดยง่าย ดังที่รายงานการประเมินความเสี่ยงระดับชาติ (National Risk Assessment: NRA) ของหลายประเทศจัดให้ภาคประกันวินาศภัยอยู่ในระดับความเสี่ยงต่ำ

ดังนั้น การที่ประเทศไทยกำหนดภาระหน้าที่ตามกฎหมายฟอกเงินดังกล่าวแก่ธุรกิจประกันวินาศภัยในระดับเดียวกับสถาบันการเงินที่มีความเสี่ยงสูง จึงอาจไม่สอดคล้องกับหลักความได้สัดส่วน (Principle of Proportionality) และแนวทาง Risk-Based Approach: RBA ตามมาตรฐานสากล บทความนี้จะนำกรอบกฎหมายของ เครือรัฐออสเตรเลีย สหรัฐอเมริกา และสาธารณรัฐสิงคโปร์ มาวิเคราะห์เปรียบเทียบเพื่อนำไปสู่ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงกฎหมายของประเทศไทยให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

มาตรการทางกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของธุรกิจประกันวินาศภัยในประเทศไทย

ในส่วนของบทกำหนดโทษ มาตรา 62 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 กำหนดโทษปรับสูงสุดไม่เกิน 1,000,000 บาท และปรับอีกไม่เกินวันละ 10,000 บาทตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืน สำหรับสถาบันการเงินที่ไม่ปฏิบัติตามหน้าที่รายงานธุรกรรมและตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า เมื่อเปรียบเทียบกับต่างประเทศ พบว่าอัตราโทษดังกล่าวต่ำกว่าอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ สหรัฐอเมริกาภายใต้ Bank Secrecy Act กำหนดโทษปรับทางแพ่งสูงสุดถึง 1,000,000 ดอลลาร์สหรัฐต่อการฝ่าฝืนแต่ละครั้ง สาธารณรัฐสิงคโปร์ ภายใต้ Monetary Authority of Singapore Act กำหนดโทษปรับสูงสุด 1,000,000 ดอลลาร์สิงคโปร์

พร้อมอำนาจเพิกถอนใบอนุญาต เครื่องมือรัฐออสเตรเลียภายใต้ AML/CTF Act 2006 กำหนดโทษปรับสูงสุด 22,200,000 ดอลลาร์ออสเตรเลีย และสหภาพยุโรปภายใต้ AMLD กำหนดโทษปรับไม่น้อยกว่า 5,000,000 ยูโร หรือร้อยละ 10 ของรายได้รวมประจำปี

อัตราโทษที่ค่อนข้างต่ำเช่นนี้อาจไม่เพียงพอต่อการยับยั้งการกระทำความผิด (Deterrent Effect) กล่าวคือ ตามทฤษฎีการลงโทษเพื่อข่มขู่ยับยั้ง (Deterrence Theory) บทลงโทษนั้นจะบรรลุวัตถุประสงค์ได้ก็ต่อเมื่อต้นทุนของการฝ่าฝืนกฎหมาย (Cost of Non-Compliance) สูงกว่าประโยชน์ที่ผู้กระทำความผิดจะได้รับ หากโทษปรับต่ำจนผู้ประกอบการธุรกิจรับภาระได้โดยง่ายและยังคงมีกำไรจากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย บทกำหนดโทษย่อมไม่อาจยับยั้งการกระทำความผิดได้อย่างแท้จริง อีกทั้งยังอาจไม่สอดคล้องกับหลักความได้สัดส่วนตาม มาตรา 77 แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ซึ่งกำหนดว่าการตรากฎหมายต้องเหมาะสมและคำนึงถึงความจำเป็นในการคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ จึงเห็นสมควรปรับปรุงบทกำหนดโทษให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากลมากยิ่งขึ้น

มาตรการทางกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของธุรกิจประกันวินาศภัยในต่างประเทศ

1. กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของเครื่องมือรัฐออสเตรเลีย

เครื่องมือรัฐออสเตรเลียมีกฎหมายหลักในการป้องกันการฟอกเงิน คือ Anti-Money Laundering and Counter-Terrorism Financing Act 2006 (AML/CTF Act) ซึ่งกำหนดให้สถาบันการเงินรวมถึงภาคธุรกิจประกันภัยดำเนินการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า (Customer Due Diligence: CDD) เพื่อบรรเทาและจัดการความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย ทั้งในส่วนของการจำแนกประเภทลูกค้า AML/CTF Act แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ประเภทแรก คือ ลูกค้าที่มีความสัมพันธ์ทางธุรกิจ (Business Relationship) ตามคำนิยามในมาตรา 5 หมายถึง ความสัมพันธ์ที่คาดว่าจะมีการให้บริการทางการเงินมากกว่า 1 ครั้ง ซึ่งผู้มีหน้าที่รายงานต้องดำเนินการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าอย่างต่อเนื่อง ทบทวนและปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน เพื่อให้สามารถระบุธุรกรรมที่ผิดปกติได้ ประเภทที่สอง คือ ลูกค้าที่ทำธุรกรรมเป็นครั้งคราว ซึ่งเป็นการทำธุรกรรมครั้งเดียวหรือไม่ต่อเนื่องโดยไม่มีการสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจระยะยาว กรณีนี้ต้องดำเนินการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าเฉพาะเมื่อมูลค่าธุรกรรมเกินเกณฑ์ที่กำหนด และไม่จำเป็นต้องตรวจสอบอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ กฎหมายของเครื่องมือรัฐออสเตรเลียไม่ได้กำหนดระยะเวลา 1 ปีเป็นเกณฑ์ในการแบ่งประเภทลูกค้าอย่างชัดเจนเช่นบางประเทศ แต่พิจารณาจากลักษณะความสัมพันธ์และประเภทของการให้บริการเป็นสำคัญ

สำหรับการเก็บรักษาเอกสาร AML/CTF Act กำหนดให้ผู้มีหน้าที่รายงานเก็บรักษามูลค่าข้อมูลการทำธุรกรรมและเอกสารหรือสำเนาเอกสารที่ลูกค้าจัดเตรียมเกี่ยวกับการให้บริการที่กำหนดไว้เป็นระยะเวลา 7 ปี นับแต่วันที่มีการบันทึกธุรกรรมหรือวันที่จัดเตรียมเอกสาร

ส่วนของการประกาศการฝ่าฝืนกฎหมายเครื่องมือรัฐออสเตรเลียมีระบบการเปิดเผยข้อมูลภายใต้การกำกับของ AUSTRAC CEO ตามมาตรา 229 แห่ง AML/CTF Act ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการเสริมสร้างความโปร่งใส

โดยเปิดเผยคำสั่งทางปกครอง บทกำหนดโทษ มาตรการแก้ไข หรือคำสั่งฉุกเฉิน เช่น การระงับหรือเพิกถอนใบอนุญาต ผ่านช่องทางเว็บไซต์ รายงานประจำปี และสื่อสาธารณะ ทั้งนี้ การประกาศต้องพิจารณาจากระดับความร้ายแรง ความถี่ของการฝ่าฝืน และผลกระทบต่อระบบการเงินพร้อมเปิดโอกาสให้ผู้ถูกกล่าวหาได้ชี้แจงก่อนประกาศอย่างเป็นทางการ โดยผู้ถูกประกาศมีสิทธิอุทธรณ์และขอแก้ไขข้อมูลหรือคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลและความลับทางการค้า กระบวนการดังกล่าวต้องสอดคล้องกับหลักความได้สัดส่วน ความเป็นธรรม และกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ทั้งนี้ บทกำหนดโทษ AML/CTF Act กำหนดโทษปรับทางแพ่งสำหรับนิติบุคคลที่ฝ่าฝืนข้อกำหนดด้านการป้องกันการฟอกเงินในอัตราสูงถึง 22,200,000 ดอลลาร์ออสเตรเลีย (ประมาณ 495,000,000 บาท) ต่อการฝ่าฝืนแต่ละครั้ง นอกจากนี้ ตาม Criminal Code Act 1995 ของเครือรัฐออสเตรเลีย ยังกำหนดโทษอาญาสำหรับความผิดฐานฟอกเงินโดยมีโทษจำคุกสูงสุด 25 ปี และหรือโทษปรับสำหรับนิติบุคคลสูงถึง 100,000 ดอลลาร์ออสเตรเลียต่อหน่วยโทษ (Penalty Unit) ซึ่งอาจคำนวณได้เป็นจำนวนหลายล้านดอลลาร์ออสเตรเลียขึ้นอยู่กับความร้ายแรงของการกระทำความผิด

เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศไทย มาตรา 62 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 กำหนดโทษปรับสูงสุดเพียง 1,000,000 บาทและปรับรายวันไม่เกิน 10,000 บาท ซึ่งต่ำกว่าอย่างมีนัยสำคัญ เมื่อวิเคราะห์ตามหลักความได้สัดส่วน (Principle of Proportionality) ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบสามประการ พบว่า ประการแรก ด้านความเหมาะสมของโทษปรับในอัตราต่ำไม่อาจบรรลุวัตถุประสงค์ในการยับยั้งการฝ่าฝืนกฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากต้นทุนของการฝ่าฝืนต่ำกว่าประโยชน์ที่ผู้ประกอบการจะได้รับจากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ประการที่สอง ด้านความจำเป็นในการกำหนดโทษในระดับที่ไม่สามารถสร้างผลยับยั้งได้จริง ทำให้มาตรการดังกล่าวไม่อาจตอบสนองต่อความจำเป็นในการคุ้มครองระบบการเงินจากการฟอกเงินได้อย่างเพียงพอ และประการที่สาม ด้านความได้สัดส่วน แม้โทษปรับจะสร้างภาระต่อผู้ประกอบการในระดับต่ำ แต่ประโยชน์สาธารณะที่ได้รับจากการบังคับใช้กฎหมายก็ต่ำตามไปด้วย เนื่องจากไม่สามารถป้องปรามการกระทำความผิดได้อย่างแท้จริง ส่งผลให้เกิดความไม่สมดุลระหว่างประโยชน์สาธารณะที่มุ่งคุ้มครองกับประสิทธิผลของมาตรการที่ใช้บังคับ อันไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของมาตรา 77 แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

2. กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของสหรัฐอเมริกา

ภายใต้กฎหมาย Money Laundering Control Act of 1986 (MLCA) ของสหรัฐอเมริกา คำว่า “สถาบันการเงิน” ถูกนิยามอย่างกว้าง แม้ว่ากฎหมายนี้จะไม่ได้ระบุอย่างชัดเจนว่าธุรกิจประกันวินาศภัยอยู่ภายใต้คำนิยามของสถาบันการเงิน โดยสถาบันการเงินในบังคับ Covered Financial Institutions (Covered FIs) ต้องใช้กฎเกณฑ์ว่าด้วยการออกแบบงานการระบุตัวตนลูกค้าที่เป็นลายลักษณ์อักษร กล่าวคือต้องมีกระบวนการจัดการตามความเสี่ยง (Risk-Based Procedures) สำหรับการยืนยันตัวของลูกค้าแต่ละรายเพื่อเป็นพื้นฐานที่จะทำให้สถาบันการเงินสามารถทราบตัวตนที่แท้จริงของลูกค้าได้จริง ๆ ในกรณีบุคคลธรรมดาจะต้องมีข้อมูลที่อยู่หรือสถานประกอบการ และหมายเลขประจำตัว สำหรับคนสัญชาติอเมริกันให้ใช้เลขประจำตัวผู้เสียภาษี สำหรับคนที่ไม่ได้มีสัญชาติอเมริกัน ให้ใช้เลขต่อไปนี้เป็นอย่างน้อย เช่น เลขประจำตัวผู้เสียภาษี เลขตามบัตรประจำตัวคนต่างด้าว เป็นต้น ทั้งต้องเก็บรักษาบันทึกการทำธุรกรรมไว้อย่าง

น้อย 5 ปี หลังจากเสร็จสิ้นการทำธุรกรรมในแต่ละครั้ง รัฐบาลยุติความลับของธนาคารมีข้อกำหนดด้านการบันทึกข้อมูลตามข้อกำหนดหลายประการ เช่น สำหรับธนาคารและผู้ฝากเงินสถาบันการเงินทั้งหมดในขณะเดียวกันการระบุตัวตนของลูกค้าบริษัทประกันชีวิตก็ต้องปฏิบัติตามภาระหน้าที่ในการรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย โดยจะต้องได้รับข้อมูลการระบุตัวตนของลูกค้าและข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับลูกค้ารวมถึงเอกสารประกอบซึ่งข้อมูลเหล่านี้ประกอบด้วยข้อมูลการระบุตัวตนทั้งหมดของลูกค้ารวมถึงเอกสารที่ต้องใช้ในการยืนยันตัวตนของลูกค้า อีกทั้ง Bank Secrecy Act of 1970 (พ.ศ. 2513) (BSA) ได้ให้อำนาจแก่ Financial Crimes Enforcement Network (FinCEN) ในการประกาศการฝ่าฝืนกฎหมายและกำหนดบทลงโทษสำหรับธุรกิจประกันวินาศภัย และมีอำนาจในการกำหนดมาตรการแก้ไขที่บริษัทประกันวินาศภัยต้องดำเนินการ เช่น การปรับปรุงระบบการควบคุมภายใน การเพิ่มการฝึกอบรมพนักงาน หรือการจัดทำรายงานการปฏิบัติตามกฎหมายเพิ่มเติม และ FinCEN มีอำนาจในการติดตามการปฏิบัติตามคำสั่งและมาตรการแก้ไขของบริษัทประกันวินาศภัย หากพบว่าบริษัทไม่ดำเนินการตามที่กำหนดอาจมีการประกาศเพิ่มเติมหรือกำหนดบทลงโทษที่รุนแรงขึ้นซึ่งมีรายละเอียดค่อนข้างละเอียดและชัดเจน มีการเปิดเผยพฤติการณ์การฝ่าฝืนอย่างชัดเจน และในบางกรณีอาจมีการระบุชื่อบุคคลที่รับผิดชอบภายในองค์กรอันแตกต่างจากหลายประเทศที่มักประกาศอย่างจำกัดหรือไม่ระบุชื่อ และมีบทกำหนดโทษตามกฎหมายของสหรัฐอเมริกาเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินสำหรับธุรกิจประกันวินาศภัยนั้น มีความละเอียดและเข้มงวด โดยเฉพาะตาม Bank Secrecy Act of 1970 (พ.ศ. 2513) ที่กำหนดให้บริษัทประกันวินาศภัยต้องรายงานธุรกรรมเงินสดเกิน 10,000 ดอลลาร์สหรัฐ ธุรกรรมกับต่างประเทศ และธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด โดยมีบทลงโทษทั้งทางแพ่งและอาญา เช่น ปรับสูงสุด 1,000,000 ดอลลาร์สหรัฐ และจำคุกสูงสุด 10 ปี หากมีการฝ่าฝืนโดยเจตนาซึ่งเสริมด้วย USA PATRIOT Act of 2001 (พ.ศ. 2544) ที่เพิ่มบทลงโทษกรณีขาดระบบการป้องกันการฟอกเงินที่มีประสิทธิภาพ เช่น การไม่มีนโยบาย โดยมีโทษปรับขั้นต่ำ 25,000 ดอลลาร์สหรัฐ และอาจถูกระงับใบอนุญาตหรือจำคุกผู้บริหารที่เกี่ยวข้องสูงสุดถึง 20 ปี ในกรณีที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมร้ายแรง นอกจากนี้ ระเบียบเฉพาะสำหรับบริษัทประกันวินาศภัย ยังกำหนดระดับบทลงโทษตามลักษณะความผิด ได้แก่ ฝ่าฝืนโดยประมาท ฝ่าฝืนโดยเจตนา และฝ่าฝืนที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมร้ายแรงซึ่งครอบคลุมตั้งแต่ค่าปรับรายครั้ง รายวัน การจำคุก การเพิกถอนใบอนุญาต ไปจนถึง การใช้มาตรการกำกับเพิ่มเติม เช่น การเพิ่มรอบการตรวจสอบ และการจำกัดธุรกรรมบางประเภท

3. กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของสาธารณรัฐสิงคโปร์

กำหนดให้บริษัทประกันวินาศภัยที่รับประกันภัยโดยตรงเป็นสถาบันการเงินที่มีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามมาตรการป้องกันการฟอกเงินโดย MAS Notice 314 (Notice to Direct General Insurers on Prevention of Money Laundering and Countering the Financing of Terrorism) กำหนดเกี่ยวกับการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า โดยมีหลักเกณฑ์ให้บริษัทประกันวินาศภัยต้องดำเนินการตรวจสอบลูกค้าในสถานการณ์ต่าง ๆ เช่น เมื่อเริ่มความสัมพันธ์ทางธุรกิจ เมื่อมีการทำธุรกรรมที่มีมูลค่าเกินกว่า 20,000 ดอลลาร์สิงคโปร์ หรือเมื่อมีข้อสงสัยเกี่ยวกับการฟอกเงิน บริษัทต้องทำการพิสูจน์ทราบตัวตนของลูกค้าโดย

รวบรวมข้อมูลและเอกสารที่เชื่อถือได้ สำหรับลูกค้าบุคคลธรรมดา และที่สำคัญคือ ต้องระบุผู้รับผลประโยชน์ที่แท้จริงซึ่งหมายถึงบุคคลธรรมดาที่เป็นเจ้าของหรือควบคุมลูกค้าในที่สุด ซึ่งมีหลักการประเมินความเสี่ยงและมาตรการเพิ่มเติมขึ้น กฎหมายกำหนดให้บริษัทต้องใช้แนวทางที่อ้างอิงตามความเสี่ยง (Risk-Based Approach: RBA) โดยประเมินความเสี่ยงของลูกค้าจากปัจจัยต่าง ๆ เช่น ประเภทธุรกิจ ประเทศที่เกี่ยวข้อง และลักษณะของผลิตภัณฑ์ประกันภัย เพื่อกำหนดระดับความเข้มข้นของมาตรการตรวจสอบให้เหมาะสม โดยสำหรับลูกค้าซึ่งมีความเสี่ยงสูง เช่น บุคคลซึ่งมีสถานภาพทางการเมือง (PEPs) บริษัทต้องใช้มาตรการตรวจสอบแบบเข้มข้นเพิ่มเติม เช่น การขออนุมัติจากผู้บริหารระดับสูง การตรวจสอบแหล่งที่มาของเงิน และการเพิ่มการติดตามธุรกรรมอย่างใกล้ชิด และในทางกลับกันสำหรับลูกค้าซึ่งมีความเสี่ยงต่ำ เช่น หน่วยงานรัฐบาลหรือบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ กฎหมายอนุญาตให้ใช้มาตรการแบบผ่อนปรนได้ ทั้งภายใต้รัฐบัญญัติ Corruption, Drug Trafficking and Other Serious Crimes Act (Confiscation of Benefits Act) of 1992 (พ.ศ.2535) (CDSA) และกฎหมายของธนาคารกลางสิงคโปร์ (Monetary Authority of Singapore: MAS) กำหนดให้สถาบันการเงินซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับของ MAS ต้องเก็บรักษาบันทึกทางบัญชีและข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงของลูกค้าเป็นเวลาอย่างน้อย 5 ปี นับจากวันที่ทำธุรกรรมหรือสิ้นสุดความสัมพันธ์ทางธุรกิจ ทั้งนี้รวมถึงข้อมูลการโอนเงินที่ไม่ได้ผ่านบัญชี รายละเอียดบัญชีการติดต่อทางธุรกิจ และผลการวิเคราะห์ธุรกรรม โดยข้อกำหนดนี้เป็นส่วนหนึ่งของมาตรการทางกฎหมายเพื่อป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในระดับสากล ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงหลักการบริหารความเสี่ยงตามแนวทาง (Risk-Based Approach: RBA) ที่มุ่งสร้างสมดุลระหว่างการปฏิบัติตามข้อกำหนดทางกฎหมายกับความยืดหยุ่นในการดำเนินธุรกิจของสถาบันการเงินอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งมีกระบวนการประกาศการฝ่าฝืนกฎหมายฟอกเงินในธุรกิจประกันวินาศภัยโดยหน่วยงานกำกับดูแล เช่น MAS ซึ่งมีขั้นตอนที่เป็นระบบ ตั้งแต่การสืบสวน แจ้งข้อกล่าวหา รับฟังคำชี้แจง กำหนดบทลงโทษ ไปจนถึงการเผยแพร่คำประกาศต่อสาธารณะผ่านหลายช่องทาง เช่น เว็บไซต์ MAS สื่อมวลชน และรายงานประจำปีโดยอาจเปิดเผยชื่อบริษัทหรือไม่ก็ได้ ขึ้นอยู่กับระดับความร้ายแรงของการฝ่าฝืนและความร่วมมือของผู้ถูกกล่าวหา การดำเนินการดังกล่าวอยู่ภายใต้กรอบกฎหมายที่คำนึงถึงหลักความโปร่งใส ความได้สัดส่วน และเสถียรภาพของระบบการเงิน ทั้งยังมีแนวปฏิบัติที่ยืดหยุ่น เช่น การหารือก่อนการเปิดเผย การประเมินผลกระทบต่อระบบการเงิน และการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล โดยแนวทางของสาธารณรัฐสิงคโปร์ได้รับการยอมรับในระดับนานาชาติว่าเป็นกรณีตัวอย่างของการสร้างสมดุลระหว่างการเปิดเผยข้อมูลเพื่อประโยชน์สาธารณะกับการปกป้องเสถียรภาพทางการเงินและสิทธิส่วนบุคคล และมีบทกำหนดโทษที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในธุรกิจประกันวินาศภัยนั้นมีความเข้มงวดสูง โดยเฉพาะภายใต้กฎหมาย Corruption, Drug Trafficking and Other Serious Crimes Act (Confiscation of Benefits Act) of 1992 (พ.ศ.2535) (CDSA) , Insurance Act of 1945 (พ.ศ. 2488) และ Monetary Authority of Singapore Act of 1971 (พ.ศ. 2514) ซึ่งกำหนดให้บริษัทประกันวินาศภัยต้องดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงของลูกค้า รายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย และเก็บรักษาบันทึกข้อมูลอย่างเคร่งครัด โดยการละเลยหน้าที่ตามกฎหมายต่อ MAS จะมีบทลงโทษทั้งทางแพ่งและอาญา ได้แก่ ค่าปรับตั้งแต่หลักหมื่นจนถึงหลักล้านเหรียญสิงคโปร์ และโทษจำคุกสูงสุดถึง 10 ปี

พร้อมบทลงโทษเสริม เช่น การพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตประกอบธุรกิจ รวมถึงความรับผิดชอบของผู้บริหาร ทั้งนี้ บทลงโทษที่รุนแรงเหล่านี้มีเป้าหมายเพื่อรักษาเสถียรภาพของระบบการเงิน ความโปร่งใสทางธุรกิจ และสร้างความยั่งยืนในอุตสาหกรรมประกันภัย บริษัทจึงจำเป็นต้องมีระบบป้องกันการฟอกเงินที่มีประสิทธิภาพ การฝึกอบรมพนักงาน และระบบตรวจสอบภายในที่เข้มงวด เพื่อให้ปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัดและหลีกเลี่ยงผลกระทบในทุกมิติ

วิเคราะห์ปัญหาว่าด้วยกฎหมายการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในธุรกิจประกันวินาศภัย

1. ประเด็นปัญหาประการแรก ปัญหาตามคํานิยาม “สถาบันการเงิน” ของกฎหมายการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

1.1 ปัญหาตามมาตรการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงของลูกค้า กล่าวคือตาม มาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ธุรกิจประกันวินาศภัยอยู่ในคํานิยามของ “สถาบันการเงิน” ทำให้ต้องปฏิบัติตามมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการฟอกเงินอย่างเคร่งครัด แม้ว่าประกันวินาศภัยจะเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีความเสี่ยงต่ำในการถูกใช้ฟอกเงินก็ตาม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในผลิตภัณฑ์ที่ไม่มี “มูลค่าเงินสด” ซึ่งการบังคับใช้ มาตรการ Customer Due Diligence (CDD) เทียบเท่าสถาบันการเงินในทุกกรณีก่อให้เกิดภาระทางกฎหมายที่ไม่สอดคล้องกับความเสี่ยงแท้จริง และอาจขัดกับหลักความได้สัดส่วนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และหลักการ Risk-Based Approach: RBA ของ Financial Action Task Force: RBA ซึ่งเสนอให้ปรับใช้มาตรการตามระดับความเสี่ยงของผลิตภัณฑ์และประเภทลูกค้า เมื่อเปรียบเทียบกับกฎหมายมหาชนระหว่างประเทศอย่างเครือรัฐออสเตรเลีย สหรัฐอเมริกา และสาธารณรัฐสิงคโปร์ พบว่ากฎหมายเหล่านั้นใช้ Customer Due Diligence (CDD) เฉพาะในผลิตภัณฑ์ประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์หรือลงทุนซึ่งมีความเสี่ยงสูงเท่านั้นส่วนผลิตภัณฑ์ประกันวินาศภัยทั่วไปจะใช้เพียง มาตรการ Know Your Customer (KYC) ซึ่งเป็นมาตรการพื้นฐานในการระบุตัวตนลูกค้าโดยแบ่งประเภทลูกค้าและผลิตภัณฑ์ของธุรกิจประกันวินาศภัยออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ลูกค้าความสัมพันธ์ระยะยาวมากกว่า 1 ปี ควรใช้ Customer Due Diligence (CDD) แบบเต็มรูปแบบ ส่วนลูกค้าที่ทำธุรกรรมเป็นครั้งคราวและเป็นผลิตภัณฑ์ประกันวินาศภัยที่ไม่มีมูลค่าเงินสดควรใช้เพียง Know Your Customer (KYC) โดยระบุตัวตนลูกค้า ตรวจสอบรายชื่อ UN Sanction List และ Thailand List เท่านั้น

1.2 ปัญหาตามมาตรการเก็บรักษาเอกสาร หลักฐานต่าง ๆ ของลูกค้า กล่าวคือ การเก็บรักษาข้อมูลลูกค้าตาม มาตรา 22/1 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ซึ่งกำหนดให้เก็บข้อมูลไว้ ไม่น้อยกว่า 10 ปีหลังสิ้นสุดความสัมพันธ์กับลูกค้าแม้จะมีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันการยักยอกถ่ายเททรัพย์สินย้อนหลัง แต่ตามมาตรฐานสากล เช่น FATF ที่กำหนดระยะเวลาไว้ 5 ปี ทั้งสหรัฐอเมริกา และสาธารณรัฐสิงคโปร์ที่ใช้เวลาเท่ากัน หรือเครือรัฐออสเตรเลียที่กำหนดระยะเวลาไว้ 7 ปี อันจะเห็นได้ว่ากฎหมายไทยเข้มงวดเกินความจำเป็น สำหรับธุรกิจที่มีความเสี่ยงต่ำข้อเสนอเชิงนโยบายจึงควรให้มีการปรับลดระยะเวลาเก็บรักษาข้อมูลเหลือเพียง 5 ปี สำหรับธุรกรรมที่มีความเสี่ยงต่ำและเปิดช่องให้สามารถเสนอให้เลขาธิการสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (สำนักงาน ปปง.) ขยายระยะเวลาในการเก็บรักษา

รายละเอียดที่เกี่ยวกับมาตรการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงของลูกค้าเพิ่มอีก 5 ปี รวมเป็นระยะเวลา 10 ปี หรืออาจขอขยายระยะเวลาได้ 2 ครั้ง รวมเป็นจำนวนระยะ 15 ปี ซึ่งสอดคล้องตามมาตรา 22/1 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 อันให้อำนาจการเสนอแก่เลขาธิการสำนักงาน ปปง. ให้อำนาจขยายระยะเวลาแบบกรณีเฉพาะ โดยเฉพาะเมื่อมีข้อบ่งชี้ว่าธุรกรรมนั้นมีความเชื่อมโยงกับอาชญากรรมทางการเงิน คดีแพ่ง ธุรกรรมซับซ้อน การปรับปรุงนี้จะช่วยให้สามารถบริหารจัดการความเสี่ยงได้ตรงจุด ลดต้นทุนของผู้ประกอบการ และยังสอดคล้องกับทฤษฎีการป้องกัน (Prevention Theory) ที่เน้นการป้องกันปัญหาตั้งแต่ต้นทาง การพัฒนากฎหมายป้องกันการฟอกเงินในธุรกิจประกันวินาศภัยของประเทศไทยควรมุ่งไปสู่การใช้หลักบริหารจัดการความเสี่ยง (Risk-Based Approach: RBA) อย่างแท้จริงมีการจำแนกประเภทความเสี่ยงที่เหมาะสมและกำหนดมาตรการที่มีความได้สัดส่วน

2. ปัญหาการประกาศการฝ่าฝืนกฎหมายการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน กล่าวคือ กฎหมายของประเทศไทยยังไม่มีระบบการเปิดเผยการฝ่าฝืนกฎหมายฟอกเงินต่อสาธารณะอย่างชัดเจน การเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวจะทำหน้าที่เป็นกลไกสร้างความโปร่งใสและความเชื่อมั่นซึ่งสอดคล้องกับหลักการของ FATF Recommendation ที่สนับสนุนการใช้มาตรการลงโทษที่มีประสิทธิภาพ มีความได้สัดส่วน และเป็นไปในทางป้องกันและปราบปราม โดยการเปิดเผยสามารถมีประโยชน์ในเชิงการศึกษา และการยกระดับการปฏิบัติตามกฎหมายอันแตกต่างจากกฎหมายของเครือรัฐออสเตรเลียที่ให้อำนาจ Australian Transaction Reports and Analysis Centre (AUSTRAC) ในการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมาย ส่วนสหรัฐอเมริกามีความยืดหยุ่นและใช้การประกาศเป็นเครื่องมือเชิงกลยุทธ์ได้ดี Financial Crimes Enforcement Network (FinCEN) และหน่วยงานอื่นของสหรัฐอเมริกามีระบบเปิดเผยที่มีรายละเอียดสูง และสาธารณรัฐสิงคโปร์มีแนวทางกลาง ๆ โดยเปิดเผยข้อมูลอย่างกระชับแต่ครบถ้วน Monetary Authority of Singapore (MAS) ใช้อำนาจตาม Monetary Authority of Singapore Act of 1971 (พ.ศ. 2514) เพื่อเปิดเผยข้อมูลตามความจำเป็น โดยพิจารณาผลกระทบต่อความเชื่อมั่นทางการเงินทำให้สาธารณรัฐสิงคโปร์สามารถรักษาสมดุลระหว่างความโปร่งใสและเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ

3. ปัญหาบทกำหนดโทษตามกฎหมายการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน กล่าวคือ บทกำหนดโทษตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมีบทบาทยุติตามทฤษฎีการปราบปราม (Suppression Theory) และทฤษฎีผลไม้ของต้นไม้ที่เป็นพิษ (Fruits of the Poison Tree) ซึ่งชี้ให้เห็นว่าการลงโทษต้องมีความแน่นอน และเป็นสัดส่วนเพื่อยับยั้งพฤติกรรมผิดกฎหมายและยึดทรัพย์ที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ตามมาตรา 62 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 บทกำหนดโทษกรณีนิติบุคคลยังต่ำเมื่อเทียบกับมาตรฐานสากล อย่างในสาธารณรัฐสิงคโปร์ที่มีบทลงโทษสูงถึงหลักล้านดอลลาร์ (ประมาณ 25,000,000 บาท) และมีการใช้มาตรการทางปกครองที่หลากหลายและยืดหยุ่นกว่า ดังนั้น เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐาน FATF และหลักความได้สัดส่วนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 77 จึงควรมีการปรับปรุงบทลงโทษให้เข้มงวดและเหมาะสมกับระดับความผิด ทั้งในเชิงป้องกัน ยับยั้ง และรักษาความสามารถในการแข่งขันของภาคธุรกิจประกันวินาศภัยไทย

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาพบว่ากฎหมายการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินที่มีอยู่ในปัจจุบันยังไม่เพียงพอต่อการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งในยุคโลกาภิวัตน์ ที่เงินเป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงชีวิต อาชญากรรมทางการเงินจึงเพิ่มขึ้นอย่างซับซ้อน โดยเฉพาะ การฟอกเงินซึ่งเป็นกระบวนการที่เปลี่ยนแปลงทรัพย์สินจากอาชญากรรมให้เป็นทรัพย์สินที่ชอบด้วยกฎหมาย ทั้งนี้ อาชญากรได้พัฒนาเครือข่ายเป็นองค์กรอาชญากรรมและอาชญากรรมข้ามชาติที่ส่งผลกระทบรุนแรงต่อเศรษฐกิจทั้งในและต่างประเทศ อันส่งผลให้ประเทศไทยต้องตรากฎหมายเพื่อสกัดวงจรทางการเงินของอาชญากร โดยเฉพาะผ่านสถาบันการเงินรวมถึงบริษัทประกันวินาศภัยที่ถูกจัดให้อยู่ในนิยามของ "สถาบันการเงิน" ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 แม้ธุรกิจประกันวินาศภัยจะมีความเสี่ยงฟอกเงินค่อนข้างต่ำ แต่ต้องปฏิบัติตามขั้นตอนที่เข้มงวดอันอาจก่อภาระเกินควร และสูญเสียโอกาสทางธุรกิจ ดังนั้นควรมีการปรับมาตรการทางกฎหมายให้สอดคล้องกับลักษณะเฉพาะของธุรกิจประกันวินาศภัย เพื่อให้การบังคับใช้มีความเหมาะสมตามระดับความเสี่ยงและส่งเสริมประสิทธิภาพของภาคธุรกิจประกันวินาศภัย

ผู้เขียนได้ทำการศึกษากฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของประเทศไทยและต่างประเทศมาแล้ว ทำให้เห็นถึงปัญหาเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของธุรกิจประกันวินาศภัย ซึ่งควรมีการแก้ไขเพิ่มเติม ผู้เขียนจึงใคร่ขอเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. การแก้ไขปัญหาด้านนิยาม "สถาบันการเงิน" ของกฎหมายการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และการจำแนกมาตรการตามระดับความเสี่ยง

1.1 เสนอให้แก้ไขมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 โดยไม่รวมบริษัทประกันวินาศภัยไว้ในนิยาม "สถาบันการเงิน" เนื่องจากธุรกิจประกันวินาศภัยมิได้เป็นสถาบันการเงินตามพระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2551 ผลกระทบส่วนใหญ่ เช่น ประกันภัยรถยนต์หรือทรัพย์สิน มีความเสี่ยงต่อการฟอกเงินในระดับต่ำ ไม่มีมูลค่าเงินสด และไม่สามารถโอนสิทธิได้ง่าย ทั้งนี้ ควรปรับใช้แนวทางที่อ้างอิงความเสี่ยง (Risk-Based Approach: RBA) โดยแบ่งลูกค้าออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ "ลูกค้าที่มีความสัมพันธ์ทางธุรกิจ" หมายถึง ลูกค้าที่ทำประกันภัยอย่างต่อเนื่องหรือมีความสัมพันธ์ยาวนานเกิน 1 ปี ให้ใช้มาตรการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า (Customer Due Diligence: CDD) อย่างเต็มรูปแบบ และ "ลูกค้าซึ่งทำธุรกรรมเป็นครั้งคราว" หมายถึง ลูกค้าที่ทำธุรกรรมเพียงครั้งเดียวหรือระยะสั้นไม่เกิน 1 ปี และเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ที่ไม่มีมูลค่าเงินสด ให้ใช้มาตรการแบบผ่อนคลายเป็นพิเศษ โดยคงไว้เพียงการระบุตัวตนลูกค้า Know Your Customer (KYC) พร้อมการตรวจสอบรายชื่อบุคคลซึ่งถูกกำหนดตาม UN Sanction List และ Thailand List เท่านั้น

1.2 เสนอให้แก้ไขระยะเวลาการเก็บรักษาเอกสารการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าสำหรับธุรกิจประกันวินาศภัยลดลงเหลือ 5 ปี นับแต่วันปิดบัญชีหรือยุติความสัมพันธ์กับลูกค้า ตามหลัก Risk-Based Approach: RBA อย่างไรก็ดี เพื่อรองรับอายุความทั่วไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ 10 ปี และกรณีที่ต้องใช้เอกสารประกอบการดำเนินคดียึดทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับ การฟอกเงิน จึงเสนอให้เลขาธิการสำนักงาน ปปง. มีอำนาจขยายระยะเวลาเก็บรักษาเอกสารเพิ่มเติมอีก 5 ปีรวมเป็น 10 ปี เป็นรายกรณี หาก

ปรากฏข้อเท็จจริงอันสมควรและในกรณีธุรกรรมที่มีลักษณะซับซ้อนหรือเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ทางธุรกิจที่ต่อเนื่อง อาจขยายได้ไม่เกิน 2 ครั้ง ครั้งละไม่เกิน 5 ปี รวมระยะเวลาสูงสุดไม่เกิน 15 ปี

2. การประกาศการฝ่าฝืนกฎหมายการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

2.1 สำนักงาน ปปง. ควรจัดทำประกาศอย่างเป็นทางการที่ระบุรายละเอียดของกรณีฝ่าฝืน ได้แก่ ชื่อผู้ถูกลงโทษ พฤติการณ์การกระทำผิด ข้อกฎหมายที่ฝ่าฝืน เหตุผลในการลงโทษ สัญญาณเตือน (Red Flags) และแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้อง เผยแพร่ผ่านเว็บไซต์สำนักงาน ปปง. (www.amlo.go.th)

2.2 พัฒนาแนวปฏิบัติในการเผยแพร่บทเรียนจากการบังคับใช้กฎหมายสำหรับกลุ่มเป้าหมาย ที่แตกต่างกัน ได้แก่ รายงานสรุปสำหรับผู้บริหาร เอกสารเชิงเทคนิคสำหรับผู้ปฏิบัติ และคำถามที่พบบ่อยสำหรับผู้สนใจทั่วไป พร้อมกำหนดขั้นตอนที่ชัดเจนตั้งแต่การแจ้งข้อกล่าวหา รับฟังคำชี้แจงไปจนถึงการเปิดเผยต่อสาธารณะ

2.3 พัฒนาระบบการหารือระหว่างหน่วยงานกำกับดูแลและผู้ถูกกล่าวหา เพื่อกำหนดขอบเขตข้อมูลที่เหมาะสมที่จะดำเนินการเปิดเผย โดยจำแนกเกณฑ์อย่างชัดเจนว่ากรณีใดควรประกาศละเอียด กรณีใดควรประกาศแบบสรุป และกรณีใดอาจไม่จำเป็นต้องประกาศการฝ่าฝืน

2.4 จัดตั้งระบบฐานข้อมูลกลางที่รวบรวมประกาศการฝ่าฝืนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและจัดตั้งคณะทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานรัฐและภาคเอกชนเพื่อประเมินและปรับปรุงแนวทางการประกาศอย่างต่อเนื่อง

2.5 นำข้อมูลจากการประกาศมาวิเคราะห์แนวโน้มและจุดอ่อนในระบบ เพื่อพัฒนาโครงการฝึกอบรมและคู่มือปฏิบัติ โดยใช้กรณีฝ่าฝืนจริงเป็นฐานข้อมูลเสริมสร้างความรู้และตระหนักรู้

2.6 กำหนดหลักเกณฑ์ประเมินผลกระทบก่อนเปิดเผยข้อมูล โดยเฉพาะกรณีที่เกี่ยวข้องกับบุคคลสำคัญหรืออาจส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพทางการเงิน โดยสร้างสมดุลระหว่างสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลกับประโยชน์สาธารณะ พิจารณาระดับการเปิดเผยตามความรุนแรงของการฝ่าฝืนและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น

3. การปรับปรุงบทกำหนดโทษและมาตรการอื่นที่เกี่ยวข้อง

3.1 เสนอให้ปรับปรุงมาตรา 62 หรือเพิ่มเติมมาตราใหม่ในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากลโดยกำหนดบทลงโทษสำหรับนิติบุคคลให้สูงขึ้น ทั้งนี้ การกำหนดอัตราโทษปรับที่เสนอนั้นตั้งอยู่บนหลักเกณฑ์ที่สามารถตรวจสอบได้ ดังนี้

ประการแรก จากการศึกษาเปรียบเทียบบทกำหนดโทษของต่างประเทศ พบว่าเครือรัฐออสเตรเลียกำหนดโทษปรับทางแพ่งสูงสุด 22,200,000 ดอลลาร์ออสเตรเลีย (ประมาณ 495,000,000 บาท) สาธารณรัฐสิงคโปร์กำหนดสูงสุด 1,000,000 ดอลลาร์สิงคโปร์ (ประมาณ 25,000,000 บาท) และสหรัฐอเมริกากำหนดสูงสุด 1,000,000 ดอลลาร์สหรัฐ (ประมาณ 35,000,000 บาท) ต่อการฝ่าฝืนแต่ละครั้ง และสหภาพยุโรปกำหนดไม่น้อยกว่า 5,000,000 ยูโร (ประมาณ 190,000,000 บาท) หรือร้อยละสิบของรายได้รวมประจำปี

ประการที่สอง เมื่อพิจารณาบริบทของประเทศไทย อัตราโทษปรับที่เสนอสูงสุดไม่เกิน 25,000,000 บาทนั้น อ้างอิงจากอัตราโทษปรับของสาธารณรัฐสิงคโปร์ซึ่งมีขนาดเศรษฐกิจและโครงสร้างตลาดประกันภัยที่ใกล้เคียงกับประเทศไทยในระดับภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ อีกทั้งยังเป็นอัตราที่สอดคล้องกับแนวโน้มการกำหนดโทษปรับ

ในกฎหมายการเงินของไทยฉบับอื่น เช่น พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 ซึ่งกำหนดโทษปรับสำหรับนิติบุคคลในอัตราหลาย 10,000,000 บาท

ประการที่สาม อัตราค่าปรับรายวันที่เสนอไม่เกิน 100,000 บาทนั้น คำนวณจากสัดส่วนที่เพิ่มขึ้นในอัตราเดียวกับโทษปรับหลัก (เพิ่มขึ้น 25 เท่าจากเดิม 10,000 บาท สอดคล้องกับโทษปรับหลักที่เพิ่มจาก 1,000,000 บาทเป็น 25,000,000 บาท) เพื่อให้มีความสอดคล้องกันในเชิงโครงสร้าง และเพียงพอที่จะสร้างผลยับยั้งการฝ่าฝืนอย่างต่อเนื่อง

ทั้งนี้ อัตราโทษที่เสนอยังคงต่ำกว่าอัตราของเครือรัฐออสเตรเลียและสหภาพยุโรปอย่างมาก จึงเป็นข้อเสนอที่คำนึงถึงความสมดุลระหว่างความจำเป็นในการสร้างผลยับยั้งกับบริบทเศรษฐกิจของประเทศไทย โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

"ในกรณีที่ผู้ฝ่าฝืนเป็นนิติบุคคล ให้ระวางโทษปรับไม่เกิน 25,000,000 บาท และปรับอีกไม่เกินวันละ 100,000 บาท ตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืนอยู่หรือจนกว่าจะได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง และอาจมีคำสั่งให้ระงับการดำเนินการบางส่วนของบริษัท หรือเพิกถอนใบอนุญาตประกอบธุรกิจในกรณีที่เกิดผลกระทบอย่างร้ายแรง"

3.2 จัดตั้งกลไกความร่วมมือระหว่างสำนักงาน ป.ง. และสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (คปภ.) ในการจัดตั้งฐานข้อมูลกลางด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

3.3 ขยายขอบเขตผู้มีหน้าที่รายงานให้ครอบคลุมผู้ให้บริการสินทรัพย์ดิจิทัล และปรับใช้หลักการกำกับดูแลตามหลักการ (Principle-Based Regulation) แทนการกำกับเฉพาะตามรูปแบบธุรกิจ เพื่อรองรับนวัตกรรมทางการเงินและรูปแบบธุรกิจใหม่ที่อาจถูกใช้เป็นช่องทางในการฟอกเงิน

3.4 พัฒนาคำความร่วมมือระหว่างประเทศในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารทางการเงิน และจัดทำบันทึกความเข้าใจ (MOU) ระหว่างสำนักงาน ป.ง. กับหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายต่างประเทศ เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพในการติดตามและสกัดกั้นการฟอกเงินข้ามชาติ

เอกสารอ้างอิง

- พรพัฒน์ศักดิ์ พันธุ์ธนอม. (2562). ปัญหาการกำหนดความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- พีรพันธุ์ เปรมภูมิ. (2546). มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (เอกสารวิจัยส่วนบุคคล). กรุงเทพฯ. วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.
- พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542. (2542, 21 เมษายน). ราชกิจจานุเบกษา (เล่ม 116 ตอนที่ 29ก).
- พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง พ.ศ. 2559. (2559, 30 ธันวาคม). ราชกิจจานุเบกษา (เล่ม 133 ตอนที่ 118ก).
- สมาคมผู้ควบคุมธุรกิจประกันภัยนานาชาติ (IAIS). (2562). มาตรฐานการกำกับดูแลธุรกิจประกันภัย (Insurance Core Principles: ICP). สืบค้นจาก <https://www.iais.org>

สายพัฒนามาตรฐานการกำกับ สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย. (2554).

แนวทางการปฏิบัติตามมาตรการด้านการป้องกันการฟอกเงินและ การสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย สำหรับธุรกิจประกันภัย. สืบค้นจาก <https://www.oic.or.th>

สิงห์ พลสิงห์. (2562). มาตรการทางกฎหมายและบทบาทของหน่วยงานรัฐที่มีหน้าที่กำกับดูแลธุรกิจประกันภัย ในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สุรพล ไตรเวทย์. (2548). คำอธิบายกฎหมายฟอกเงิน (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: วิญญูชน.

Anti-Money Laundering and Counter-Terrorism Financing Act 2006. (Cth).

Australian Transaction Reports and Analysis Centre (AUSTRAC). (2022). AML/CTF

programs: A guide for reporting entities. Canberra: AUSTRAC. Retrieved April 25, 2025, from <https://www.austrac.gov.au/>

Bank Secrecy Act of 1970, 31 U.S.C. §§ 5311 et seq. (2001).

Corruption, Drug Trafficking and Other Serious Crimes Act (Confiscation of Benefits Act) of 1992. (Sing).

Financial Action Task Force (FATF). (2012). *FATF 40 Recommendations*. Retrieved April 25, 2025, from <https://www.fatf-gafi.org/>

Financial Action Task Force (FATF). (2016). *Anti-money laundering and counter-terrorist financing measures: United States*, Mutual Evaluation Report. Paris: FATF/OECD. Retrieved April 25, 2025, from <https://www.fatf-gafi.org/>

Insurance Act of 1945. (Sing).

MAS Guidelines on Enforcement of 2023. *Singapore: Monetary Authority of Singapore*.

Monetary Authority of Singapore Act of 1971. (Sing).

Monetary Authority of Singapore. (2025). *Notice 314: Prevention of money laundering and countering the financing of terrorism – Life insurers*./Retrieved from/ <https://www.mas.gov.sg/regulation/notices/notice-314>

Money Laundering Control Act of 1986, 18 U.S.C. §§ 1956-1957.

Singapore, Ministry of Finance (MOF). (n.d.). *Singapore's AML/CFT policy statement*.

Retrieved April 1, 2025, from <https://www.mof.gov.sg/Policies/Anti-Money-Laundering-Countering-the-Financing-of-Terrorism-AML-CFT/Singapores-AML-CFT-Policy-Statement> Terrorism (Suppression of Financing) Act 2002. (Sing).

USA PATRIOT Act of 2001, Pub. L. No. 107-56, 115 Stat. 272 (2001).